

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення методичної ради
університету
«29» серпня 2024 року,
протокол № 1.

Перша проректорка, голова
методичної ради університету,
кандидатка наук з державного
управління, доцентка

_____ Ірина КОВТУН
«29» серпня 2024 року
м.п.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ»
для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування
галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування
за заочною формою навчання

РОЗРОБНИК:

Професор кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
«26» серпня 2024 року

_____ Анатолій СУББОТ

СХВАЛЕНО:

Рішення кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
«28» серпня 2024 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри,
доктор юридичних наук, професор
«28» серпня 2024 року

_____ Олександр БУХАНЕВИЧ

Деканеса факультету публічного
управління, кандидатка наук з державного
управління, доцентка
«28» серпня 2024 року

_____ Тетяна ПІДЛІСНА

ЗМІСТ

Стор.

1.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	4
	1.1. Тематичний план навчальної дисципліни	–	4
	1.2. Лекції	–	4
	1.3. Семінарські (практичні, лабораторні) заняття	–	7
	1.4. Самостійна робота студентів	–	14
	1.5. Індивідуальні завдання	–	22
	1.6. Підсумковий контроль	–	26
2.	Схема нарахування балів	–	29
3.	Рекомендовані джерела	–	30
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	41

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін. зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін. зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Поняття, види та принципи публічної служби	9	1	2	-	-	5	9	1	1	-	-	7
2.	Правовий статус публічного службовця	8	1	2	-	-	5	11	1	1	-	-	9
3.	Управління публічною службою	9	2	2	-	-	5	7	-	-	-	-	7
4.	Вступ на публічну службу	9	2	2	-	-	5	9	1	1	-	-	7
5.	Службова кар'єра та порядок проходження публічної служби	11	2	4	-	-	5	8	1	-	-	-	7
6.	Припинення публічної служби	9	2	2	-	-	5	10	2	1	-	-	7
7.	Загальна характеристика системи заходів запобігання корупції	8	1	2	-	-	5	9	1	1	-	-	7
8.	Поняття, види та способи врегулювання конфлікту інтересів	13	1	2	-	-	10	12	1	1	-	-	10
	Всього годин:	75	12	18	-	-	45	75	8	6	-	-	61

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Поняття, види та принципи публічної служби	1
1.1.	Поняття публічної служби.	
1.2.	Види публічної служби.	
1.3.	Правове регулювання публічної служби.	
1.4.	Характеристика поняття «публічний службовець».	
1.5.	Поняття і значення принципів публічної служби.	
1.6.	Принципи державної служби.	
1.7.	Основні принципи служби в органах місцевого самоврядування.	
2.	Правовий статус публічного службовця	1
2.1.	Права державного службовця.	
2.2.	Обов'язки публічного службовця.	

2.3.	Правовий статус посадових осіб місцевого самоврядування.	
2.4.	Правообмеження, пов'язані зі статусом публічного службовця.	
2.5.	Дисциплінарна відповідальність державних службовців.	
2.6.	Матеріальна відповідальність публічних службовців.	
2.7.	Адміністративна відповідальність публічних службовців.	
2.8.	Кримінальна відповідальність публічних службовців.	
2.9.	Засоби правового захисту державних службовців.	
3.	Управління публічною службою	-
3.1.	Система управління державною службою.	
3.2.	Повноваження Кабінету Міністрів України щодо управління державною службою.	
3.3.	Правовий статус Національного агентства України з питань державної служби як центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.	
3.4.	Правовий статус Комісії з питань вищого корпусу державної служби.	
3.5.	Повноваження відповідних конкурсних комісій.	
3.6.	Повноваження керівників державної служби.	
4.	Вступ на публічну службу	1
4.1.	Категорії посад державної служби.	
4.2.	Посади в органах місцевого самоврядування та їх класифікація.	
4.3.	Загальні умови вступу на державну службу.	
4.4.	Порядок проведення конкурсу на зайняття посад державної служби.	
4.5.	Призначення на посаду державної служби.	
4.6.	Прийняття на службу в органи місцевого самоврядування.	
4.7.	Випробування та встановлення відповідності державного службовця займаній посаді.	
4.8.	Стажування державних службовців.	
4.9.	Проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком.	
5.	Службова кар'єра та порядок проходження публічної служби	1
5.1.	Ранги державних службовців.	
5.2.	Ранги посадових осіб місцевого самоврядування.	
5.3.	Переведення державних службовців.	
5.4.	Службове відрядження.	
5.5.	Зміна істотних умов державної служби.	
5.6.	Оцінювання результатів службової діяльності.	
5.7.	Атестація посадових осіб місцевого самоврядування.	
5.8.	Підвищення рівня професійної компетентності державних службовців.	
5.9.	Особливості проходження державної служби в окремих державних органах.	
5.10.	Особливості патронатної служби.	
6.	Припинення публічної служби	2
6.1.	Характеристика підстав для припинення державної служби.	
6.2.	Аналіз підстав припинення служби в органах місцевого самоврядування.	
6.3.	Напрямки вдосконалення правового регулювання порядку припинення публічної служби.	
6.4.	Захист права на державну службу.	
6.5.	Загальна характеристика адміністративного судочинства у справах щодо розгляду спорів з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби.	

6.6.	Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування.	
7.	Загальна характеристика системи заходів запобігання корупції	1
7.1.	Корупційні ризики на публічній службі, їх види, виявлення та усунення.	
7.2.	Антикорупційна експертиза.	
7.3.	Обмеження і заборони для осіб, уповноважених на виконання функцій держави, як спосіб запобігання корупції, їх види.	
7.4.	Запобігання корупції у діяльності юридичних осіб.	
7.5.	Антикорупційна програма юридичної особи.	
8.	Поняття, види та способи врегулювання конфлікту інтересів	1
8.1.	Конфлікт повноважень в антикорупційному законодавстві.	
8.2.	Запобігання конфлікту інтересів у зв'язку з наявністю в особи підприємств чи корпоративних прав.	
8.3.	Особливості врегулювання конфлікту інтересів, що виник в діяльності окремих осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.	
8.4.	Заходи врегулювання конфлікту інтересів в діяльності осіб, які уповноважені на виконання завдань і функцій держави або місцевого самоврядування.	
8.5.	Процедура врегулювання конфлікту інтересів.	
8.6.	Контроль за дотриманням правообмежень в діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.	
	Усього	8

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1

Тема 1. Поняття, види та принципи публічної служби

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1. Поняття і особливості публічної служби.
- 1.2. Види публічної служби.
- 1.3. Основні моделі публічної служби.
- 1.4. Характеристика поняття «публічний службовець».
- 1.5. Поняття і види посад.
- 1.6. Співвідношення понять «посадова особа» та «службова особа».
- 1.7. Проблеми правового регулювання публічної служби, шляхи удосконалення чинного законодавства.
- 1.8. Принципи публічної служби.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: публічна служба, політичні посади, адміністративні посади, політичні службовці, державна служба, муніципальна служба, цивільна служба, мілітаризована служба, публічний службовець, посадова особа, службова особа.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- інституційний та функціональний аспекти публічної служби;
- розуміння публічної служби у законодавстві зарубіжних країн;
- поняття публічної служби у вітчизняному законодавстві;
- розмежування політичних та адміністративних посад;
- класифікація публічних службовців;
- поняття «посадової особи» і «службової особи».

Тема 2. Правовий статус публічного службовця

Питання для усного опитування та дискусії

- 2.1. Права державного службовця.
- 2.2. Обов'язки публічного службовця.
- 2.3. Правовий статус посадових осіб місцевого самоврядування.
- 2.4. Правообмеження, пов'язані зі статусом публічного службовця.
- 2.5. Дисциплінарна відповідальність державних службовців.
- 2.6. Матеріальна відповідальність публічних службовців.
- 2.7. Адміністративна відповідальність публічних службовців.
- 2.8. Кримінальна відповідальність публічних службовців.
- 2.9. Засоби правового захисту державних службовців.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: правовий статус, обов'язки публічного службовця, права публічного службовця, правообмеження, дисциплінарна відповідальність, дисциплінарний проступок, дисциплінарне стягнення, матеріальна відповідальність, адміністративна відповідальність, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, адміністративне правопорушення, адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, адміністративні стягнення, кримінальна відповідальність, службові злочини, кримінальні покарання, службове

розслідування, засоби правового захисту державних службовців.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливо увагу зосередити на таких аспектах:

- співвідношення службових прав та службових обов'язків;
- обмеження, спрямовані на запобігання та протидію корупції;
- обмеження щодо одержання подарунків;
- обмеження щодо роботи близьких осіб;
- дисциплінарні проступки;
- дисциплінарні стягнення;
- адміністративні правопорушення, суб'єктами яких є публічні службовці;
- позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як адміністративне стягнення;
- відповідальність за адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією;
- злочини, суб'єктами яких є публічні службовці;
- службове розслідування;
- особливості матеріальної відповідальності публічних службовців;
- захист права на державну службу;
- гарантії прав державних службовців під час застосування дисциплінарного стягнення;
- розгляд адміністративними судами спорів з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби.

Семінарське заняття 2

Тема 4. Вступ на публічну службу

Питання для усного опитування та дискусії

- 4.1. Категорії посад державної служби.
- 4.2. Посади в органах місцевого самоврядування та їх класифікація.
- 4.3. Загальні умови вступу на державну службу.
- 4.4. Порядок проведення конкурсу на зайняття посад державної служби.
- 4.5. Призначення на посаду державної служби.
- 4.6. Прийняття на службу в органи місцевого самоврядування.
- 4.7. Випробування та встановлення відповідності державного службовця займаній посаді.
- 4.8. Стажування державних службовців.
- 4.9. Проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: посади державної служби, посади в органах місцевого самоврядування та їх класифікація, вступ на державну службу, конкурс на зайняття посад державної служби, призначення на посаду, випробування, стажування державних службовців, спеціальна перевірка стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком, спеціальна перевірка наявності в осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, корпоративних прав.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливо увагу зосередити на таких аспектах:

- посади державної служби, які відносяться до категорій «А», «Б», «В»;
- вили посад а органах місцевого самоврядування;
- характеристика вимог до особи, яка вступає на державну службу;

- доступ до публічної служби;
- конкурс як визначальна процедура відбору публічних службовців;
- порядок проведення конкурсу на зайняття посад державної служби;
- випадки, коли конкурс не проводять;
- укладення контракту з державними службовцями;
- порядок призначення на посаду державної служби;
- характеристика прийняття на службу в органи місцевого самоврядування;
- Присяга, її значення;
- випробування;
- встановлення відповідності державного службовця займаній посаді;
- порядок стажування державних службовців;
- порядок проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком.

Тема 6. Припинення публічної служби

Питання для усного опитування та дискусії

- 6.1. Характеристика підстав для припинення державної служби.
- 6.2. Аналіз підстав припинення служби в органах місцевого самоврядування.
- 6.3. Напрямки вдосконалення правового регулювання порядку припинення публічної служби.
- 6.4. Захист права на державну службу.
- 6.5. Загальна характеристика адміністративного судочинства у справах щодо розгляду спорів з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби.
- 6.6. Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: припинення публічної служби, очищення влади, припинення державної служби, підстави, захист права на державну службу, спори з приводу звільнення з публічної служби, обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- позбавлення статусу публічного службовця;
- розгляд спорів з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби;
- напрямки вдосконалення правового регулювання порядку припинення публічної служби;
- сутність захисту права на державну службу;
- характеристика адміністративного судочинства у справах щодо розгляду спорів з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби;
- зміст обмежень після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування;
- припинення державної служби у разі втрати права на державну службу або його обмеження;
- припинення державної служби у разі закінчення строку призначення на посаду

державної служби;

- припинення державної служби за ініціативою державного службовця або за угодою сторін;
- припинення державної служби за ініціативою суб'єкта призначення;
- припинення державної служби у разі настання обставин, що склалися незалежно від волі сторін;
- припинення державної служби у разі незгоди державного службовця на проходження державної служби у зв'язку із зміною її істотних умов;
- припинення державної служби у разі досягнення державним службовцем 65-річного віку, якщо інше не передбачено законом;
- припинення державної служби у разі застосування заборони, передбаченої Законом України «Про очищення влади»;
- припинення державної служби з підстав, передбачених контрактом про проходження державної служби (у разі укладення);
- загальні підстави припинення служби в органах місцевого самоврядування, передбачені Кодексом законів про працю України;
- припинення служби в органах місцевого самоврядування на підставі і в порядку, визначених Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», Законом України «Про службу в органах місцевого самоврядування» та іншими законами України;
- припинення служби в органах місцевого самоврядування в разі порушення посадовою особою місцевого самоврядування Присяги;
- припинення служби в органах місцевого самоврядування в разі порушення умов реалізації права на службу в органах місцевого самоврядування;
- припинення служби в органах місцевого самоврядування в разі виявлення або виникнення обставин, що перешкоджають перебуванню на службі, чи недотримання вимог, пов'язаних із проходженням служби в органах місцевого самоврядування;
- припинення служби в органах місцевого самоврядування в разі досягнення посадовою особою місцевого самоврядування граничного віку перебування на службі в органах місцевого самоврядування;
- звільнення з посади у порядку, визначеному Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», посадових осіб місцевого самоврядування, яких притягнуто до відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією або стосовно яких набрало законної сили рішення суду щодо визнання їх активів або активів, набутих за їх дорученням іншими особами або в інших передбачених статтею 290 Цивільного процесуального кодексу України випадках, необґрунтованими та їх стягнення в дохід держави;
- порядок оскарження посадовою особою місцевого самоврядування рішення про припинення служби в органах місцевого самоврядування;
- перевибори сільських, селищних, міських голів, зміна керівників органів місцевого самоврядування як підстава для припинення служби працівників патронатної служби.

Семінарське заняття 3

Тема 7. Загальна характеристика системи заходів запобігання корупції

Питання для усного опитування та дискусії

- 7.1. Спеціальна перевірка стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком.
- 7.2. Корупційні ризики на публічній службі, їх види, виявлення та усунення.
- 7.3. Антикорупційна експертиза.
- 7.4. Обмеження і заборони для осіб, уповноважених на виконання функцій держави, як спосіб запобігання корупції, їх види.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: спеціальна перевірка, відомості, обмеження, заборони, особи, які уповноважені на виконання завдань і функцій держави або місцевого самоврядування, корупційні ризики, антикорупційна експертиза, антикорупційна оцінка положень проекту, обмеження при прийнятті на службу, особи, які претендують на зайняття посад, які пов'язані з виконання завдань і функцій держави або місцевого самоврядування, обмеження щодо корпоративних прав, одержання подарунків, одержання неправомірної вигоди, відповідальність за порушення обмеження.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливо увагу зосередити на таких аспектах:

- спеціальна перевірка стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком;
- відомості, які підлягають перевірці;
- строки та процедура проведення спеціальної перевірки;
- правове закріплення обмежень та заборон в діяльності осіб, які уповноважені на виконання завдань і функцій держави або місцевого самоврядування. Корупційні ризики на публічній службі, та їх види;
- виявлення та усунення корупційних ризиків;
- порядок і методологія проведення антикорупційної експертизи;
- проекти, які підлягають антикорупційній експертизі;
- основні етапи проведення антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів;
- антикорупційна оцінка положень проекту;
- обмеження і заборони як спосіб запобігання корупції;
- законодавче закріплення обмежень і заборон для осіб, уповноважених на виконання функцій держави, як захід запобігання корупції;
- обмеження при прийнятті на службу;
- правове регулювання проведення спеціальної перевірки щодо осіб, які претендують на зайняття посад, які пов'язані з виконання завдань і функцій держави або місцевого самоврядування;
- обмеження, які діють при виконанні завдань і функцій держави або місцевого самоврядування;
- обмеження щодо корпоративних прав для осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;
- заборони після припинення публічної служби;
- обмеження щодо одержання подарунків чи неправомірної вигоди;
- суб'єкти, яким обмежено приймати подарунки;
- запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка;
- поводження з подарунками і неправомірною вигодою або подарунком;
- поводження з подарунками, отриманими на офіційних зустрічах;
- процедура оформлення акта приймання-передачі подарунка;
- відповідальність за порушення обмеження.

Тема 8. Поняття, види та способи врегулювання конфлікту інтересів

Питання для усного опитування та дискусії

- 8.1. Конфлікт повноважень в антикорупційному законодавстві.
- 8.2. Запобігання конфлікту інтересів у зв'язку з наявністю в особи підприємств чи корпоративних прав.
- 8.3. Особливості врегулювання конфлікту інтересів, що виник в діяльності окремих осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

8.4. Заходи врегулювання конфлікту інтересів в діяльності осіб, які уповноважені на виконання завдань і функцій держави або місцевого самоврядування.

8.5. Процедура врегулювання конфлікту інтересів.

8.6. Контроль за дотриманням правообмежень в діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: конфлікт інтересів, потенційний конфлікт інтересів, реальний конфлікт інтересів, приватний інтерес, зловживання повноваженнями, передача корпоративних прав, врегулювання конфлікту інтересів, конфлікт інтересів виборних осіб, контроль за дотриманням правообмежень.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- розмежування потенційного та реального конфлікту;
- запобігання конфлікту інтересів у зв'язку з наявністю в особи підприємств чи корпоративних прав;
- правове регулювання передачі корпоративних прав;
- особливості врегулювання конфлікту інтересів, що виник в діяльності окремих осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;
- заходи врегулювання конфлікту інтересів в діяльності осіб, які уповноважені на виконання завдань і функцій держави або місцевого самоврядування;
- процедура врегулювання конфлікту інтересів;
- особливості врегулювання конфлікту інтересів виборних осіб;
- контроль за дотриманням правообмежень в діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

1.4. Самостійна робота студентів

Тема 1. Поняття, види та принципи публічної служби

Завдання 1. Охарактеризувати види публічної служби.

Завдання 2. Охарактеризувати правове регулювання публічної служби.

Завдання 3. Проаналізувати проблеми вдосконалення нормативно-правового регулювання публічної служби.

Завдання 4. Охарактеризувати принципи державної служби.

Завдання 5. Проаналізувати принципи служби в органах місцевого самоврядування.

Питання для самоконтролю

- Що таке «публічна служба»?
- Охарактеризуйте підходи зарубіжного законодавства до розуміння публічної служби.
- Що вкладається у зміст поняття «публічна служба» за вітчизняним законодавством?
- Яка відмінність між політичними та адміністративними посадами?
- Які посади відносяться до політичних службовців?
- Які є види публічної служби?
- Які є класифікації публічних службовців?
- Проаналізуйте види посад в органах публічної влади.
- Розкрийте поняття «посадова особа»

- Розкрийте поняття «службова особа».
- Розкрийте поняття принципів публічної служби.
- Яке значення принципів публічної служби?
- Назвіть проблеми реалізації принципів публічної служби.
- Які наслідки порушення та недотримання принципів публічної служби?

Тема 2. Правовий статус публічного службовця

Задача 1. Характеризуючи законодавство України про адміністративні правопорушення у сфері публічного адміністрування, студент Д. підкреслив, що до такого законодавства відносять не тільки КУпАП, а й інші закони, які регулюють питання притягнення порушників до адміністративної відповідальності.

Також він стверджував, що питання дисциплінарної та матеріальної відповідальності державних службовців регулюються виключно Законом України «Про державну службу».

Чи правий Д.? Чи повна його відповідь? Якщо вважаєте, що ні – доповніть.

Задача 2. Стосовно начальника відділу районної державної адміністрації В. складено протокол про вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією. У протоколі зазначалося, що В., перебуваючи на посаді державного службовця, на платній основі проводив практичні заняття в місцевому ЗВО, чим порушив вимогу обмеження щодо сумісництва і суміщення з іншими видами діяльності. Суддя, розглянувши справу, виніс постанову про звільнення В. з посади начальника відділу районної державної адміністрації.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Назвіть суб'єктів, що уповноважені ініціювати дисциплінарні провадження та застосовувати дисциплінарні стягнення.

Задача 3. Визначте, до якого виду відповідальності можуть бути притягнуті особи у наведених випадках:

- 1) військовослужбовець К. вчинив правопорушення, передбачене ст. 42 КУпАП;
- 2) щодо поліцейського М. було складено протокол про порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки (ст. 175 КУпАП);
- 3) працівник Державної податкової служби України допустив порушення правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху;
- 4) працівник аварійно-рятувальної служби Б. вчинив правопорушення, передбачене ст. 173 КУпАП;
- 5) відносно керівника Служби автомобільних доріг у Хмельницькій області було складено протокол за незаконне розголошення або використання в інший спосіб особою у своїх інтересах інформації, яка стала їй відома у зв'язку з виконанням службових повноважень;
- 6) працівник Управління Державної служби України з питань праці України у Хмельницькій області не дотримав установлених законом строків надання відповіді на звернення народного депутата України.

Чим відрізняється адміністративна відповідальність від дисциплінарної? Чи йдеться в наведених випадках про спеціальних суб'єктів адміністративної відповідальності? Які види стягнень не можуть бути застосовані до осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів, за вчинення адміністративних правопорушень? Які з наведених правопорушень можна вважати такими, що вчинені публічними службовцями?

Задача 4. Відносно керівника департаменту освіти обласної державної адміністрації С. 5 берез. 2020 р. була порушена дисциплінарна справа за прогул на підставі п. 12 ст. 65 Закону України «Про державну службу». У ході дисциплінарного провадження С. надав дисциплінарній комісії письмові пояснення стосовно того, що прогул дійсно мав місце 20 грудня 2019 р., але був зумовлений участю С. у гасінні пожежі.

Голова обласної місцевої адміністрації, отримавши 6 берез. 2020 р. подання дисциплінарної комісії щодо невиявлення під час розгляду дисциплінарної справи дисциплінарного проступку (прогулу) в силу наявності поважних причин, 18 березня 2020 р.

наклав на С. дисциплінарне стягнення у вигляді звільнення, користуючись правом адміністративного розсуду і рекомендаційним характером подання.

Наказ про своє звільнення С. вирішив оскаржити, вважаючи його незаконним.

Чи законні дії суб'єкта призначення С.? До яких органів С. може звернутися за оскарженням? Дайте юридичну оцінку ситуації з посиланням на норми законодавства.

Задача 5. Державний інспектор з нагляду у сфері пожежної і техногенної безпеки наклав на військовослужбовця К. штраф у розмірі трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за грубе порушення правил пожежної безпеки. У постанові про накладення штрафу зазначалося, що К. у своїй квартирі збудував камін та розташував вихід димового ходу у вікні.

Чи законні дії інспектора? В якому порядку може бути притягнутий до відповідальності військовослужбовець К.? Які примусові заходи можуть бути до нього застосовані?

Задача 6. Заступник голови районної державної адміністрації І., повертаючись увечері додому на власному автомобілі, здійснив наїзд на пішохода, завдавши йому тяжких тілесних ушкоджень. Розпорядженням голови районної державної адміністрації на час проведення Головним управлінням Національної поліції в Хмельницькій області дослідчої перевірки відносно І. було призначено службове розслідування та відсторонено його від виконання повноважень за посадою.

Чи законне розпорядження голови районної державної адміністрації? Який загальний порядок службового розслідування? Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на правові норми.

Задача 7. А. було призначено начальником управління економіки обласної державної адміністрації. Через місяць розпорядженням голови обласної державної адміністрації А. було звільнено із займаної посади, оскільки з'ясувалось, що він є двоюрідним братом свого заступника, про що А. не повідомив під час вступу на державну службу.

Чи законно звільнено А.? Розберіться у даній ситуації.

Задача 8. До суду звернувся А. з позовом про визнання протиправною бездіяльність державного кадастрового реєстратора М. щодо відмови у внесенні до Поземельної книги змін до відомостей про земельну ділянку та відшкодування матеріальної і моральної шкоди, заподіяної таким рішенням.

У порядку якого судочинства буде розглядатися позов? Який порядок відшкодування шкоди встановлено чинним законодавством? Відповідь обґрунтуйте.

Задача 9. 25 липня 2019 р. В., який займав посаду заступника начальника управління персоналу Головного територіального управління юстиції у Харківській обл., звернувся із позовом до суду про визнання протиправними дій начальника управління персоналу Головного територіального управління юстиції у Харківській обл. і відшкодування моральної шкоди у розмірі 10 тис. грн.

Позивач зазначив, що начальник управління персоналом звертався із запитом до міської клінічної лікарні про стан здоров'я В., про що був зроблений запис в його амбулаторній картці. Після чого В. попросив начальника управління надати копії запиту і відповіді лікарні, однак останній не відреагував на його звернення. Таким чином, В. вважав, що йому завдано моральної шкоди у розмірі 10 тис. грн, оскільки внаслідок незаконного збирання інформації він дуже нервувал.

За правилами якого процесуального акта має розглядатися даний позов? Обґрунтуйте свою позицію щодо рішення по цій справі.

Задача 10. Визначте, чи всі наведені правопорушення є адміністративними, та які з них були вчинені публічними службовцями. Зазначте ознаки цих правопорушень:

- 1) військовослужбовець К. вчинив правопорушення, передбачене ст. 42 КУпАП;
- 2) щодо поліцейського М. було складено протокол про порушення встановлених

законодавством вимог пожежної безпеки (ст. 175 КУпАП);

3) працівник ДПП в м. Хмельницькому допустив порушення правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху;

4) працівник аварійно-рятувальної служби Б. вчинив правопорушення, передбачене ст. 173 КУпАП;

5) стосовно керівника Головного управління Державної казначейської служби України у Хмельницькій області було складено протокол за незаконне розголошення або використання в інший спосіб особою у своїх інтересах інформації, яка стала їй відома у зв'язку з виконанням службових повноважень;

6) працівник Головного управління Державної фіскальної служби в Хмельницькій області не дотримав установлених законом строків надання відповіді на звернення народного депутата України.

Чи можна в наведених випадках говорити, що адміністративні правопорушення вчинені публічними суб'єктами адміністративної відповідальності? Аргументуйте відповідь, посилаючись на нормативно-правові акти. Визначте стягнення, що повинні бути накладені на публічних службовців.

Задача 11. Приватне підприємство звернулося до суду з позовом до керівника Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, в якому просило визнати неправомірною відмову відповідача задовольнити інформаційний запит щодо отримання копій документів, які містять публічну інформацію.

Чи можна в даному випадку говорити про адміністративне правопорушення, вчинене публічним суб'єктом адміністративної відповідальності? Якщо так, визначте ознаки цього правопорушення. Яке адміністративне стягнення повинно бути накладено на публічного службовця?

Задача 12. Черкаською місцевою прокуратурою 26 трав. 2020 р. відносно Л., який згідно з наказом відділу освіти Черкаської районної адміністрації від 26 жовтня 2019 р. був призначений на посаду директора загальноосвітньої школи, складений адміністративний протокол про вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, передбаченого ч. 1 ст. 172-7 КУпАП. Він обвинувачується в тому, що як посадова особа не вжив заходів щодо недопущення будь-якої можливості виникнення конфлікту інтересів та невідкладно не повідомив начальника відділу освіти про наявність такого конфлікту.

Так, 26 листопада 2019 р. він особисто підписав наказ про виплату грошової винагороди вчительці англійської мови, яка є дружиною Л. У результаті судового розгляду справи, яке відбулося 15 вересня 2020 р., з'ясовано, що протокол не відповідає вимогам ст. 256 КУпАП, а тому суд вважає за необхідне даний протокол повернути для належного оформлення до Черкаської місцевої прокуратури.

Зробіть юридичний аналіз справи. Визначте особливості складення та передачі адміністративного протоколу про вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, та суб'єктів, уповноважених на складання адміністративних протоколів про вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією. Хто є суб'єктами відповідальності за адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією? Які органи мають право розглядати подібні справи?

Задача 13. Поліцейський 10 грудня 2019 р. зупинив транспортний засіб, яким керував М. (начальник поліції Київського р-ну м. Харків), що перебував у стані алкогольного сп'яніння під час виконання ним службових обов'язків, за перевищення обмежень швидкості руху і склав протокол про вчинення М. адміністративного правопорушення.

Чи має місце адміністративне правопорушення, вчинене публічним суб'єктом? Якщо так, визначте стадії цього провадження у справі про адміністративне правопорушення. Якщо ні, наведіть свій приклад провадження у справах про адміністративні правопорушення, в якому суб'єктом вчинення правопорушення є публічний суб'єкт, посилаючись на нормативно-правові акти.

Задача 14. Уродженець Одеської обл. К., який працює на посаді старшого державного інспектора з безпеки на морському, річковому транспорті відділу оперативного контролю за безпекою на морському, річковому транспорті, був визнаний винним у вчиненні правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 172-4 КУпАП, однак провадження по справі про адміністративне корупційне правопорушення щодо нього було закрито на підставі п. 7 ст. 247 КУпАП у зв'язку із закінченням строків накладення адміністративного стягнення, закріплених ст. 38 КУпАП.

Чи є підстави притягнення державного інспектора до відповідальності? Назвіть особливості адміністративних правопорушень, пов'язаних із корупцією, та визначте стадії розгляду даної справи.

Задача 15. Військовослужбовець В. 28 липня 2019 р. на території військової частини відмовився виконати законний наказ командира взводу лейтенанта Д. щодо зведення інженерних споруд в с. Желанне Красноармійського р-ну, про що було складено протокол за ст.172-10 КУпАП. А 4 серпня 2019 р. до Красноармійського міськрайонного суду Донецької обл. надійшов адміністративний матеріал про притягнення до адміністративної відповідальності військовослужбовця В. за ст.172-10 КУпАП.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Які заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення можуть бути застосовані до військовослужбовця В. таким? Посилаючись на нормативні приписи, визначте порядок їх застосування. Яке рішення по справі має прийняти суд?

Задача 16. К., який займає посаду керівника апарату місцевої державної адміністрації, керував автомобілем у стані алкогольного сп'яніння. Поліцейський відсторонив К. від керування транспортним засобом та запропонував оглянути його на стан сп'яніння за допомогою індикаторної трубки, однак той відмовився.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Які наслідки незгоди К. з проведенням огляду? До якого виду відповідальності може бути притягнуто К. за вчинене правопорушення?

Задача 17. Перебуваючи у відпустці, заступник Міністра юстиції України Б. разом зі своєю сім'єю на автомобілі прямував до родичів, які мешкають у Рахівському р-ні Закарпатської обл.

Працівник Державної прикордонної служби України зупинив автомобіль і пояснив, що водій та пасажир зобов'язані надати для перевірки документи, які посвідчують їх особу, оскільки транспортний засіб знаходиться у прикордонній смузі. Крім того, представник влади захотів оглянути автомобіль.

Чи законні вимоги працівника Державної прикордонної служби України? Чи є застосовані заходи адміністративним примусом та чи можна їх вважати заходами забезпечення безпеки в справах про адміністративні правопорушення?

Задача 18. До чергової частини територіального відділу поліції надійшло повідомлення про те, що на дитячому майданчику невідомі особи розпивають алкогольні напої, палять цигарки, грубощами реагують на зауваження громадян. Прибувши на виклик, наряд патрульної служби побачив двох чоловіків та одну жінку, які пиячили на дитячому майданчику. З'ясувавши ситуацію, поліцейські прийняли рішення про затримання зазначених громадян та доставлення їх до територіального відділу поліції. Перед посадкою до патрульного автомобіля, порушників та їх особисті речі було оглянуто співробітниками поліції. У районному відділі, після складання протоколу, затримані громадяни були відпущені.

На наступний день зазначені громадяни звернулися зі скаргою про порушення їхніх прав та свобод.

Ознайомтеся з нормами закону України «Про Національну поліцію», КУпАП та проаналізуйте ситуацію. Визначте алгоритм дій працівників поліції.

Задача 19. Наряд патрульної служби територіального відділу поліції заступив на службу по забезпеченню громадської безпеки та порядку на станції метро Лук'янівська. Звернувшись до громадянина, який проходив через турнікет, поліцейські попросили пред'явити для догляду сумку, в якій явно проглядались важкі, об'ємні предмети, але громадянин відмовився. Свою поведінку мотивував незаконністю вимог патрульних. Патрульні запросили громадянина у приміщенні поліції для здійснення огляду сумки, в якій виявився спортивний інвентар, після чого громадянин був відпущений.

Ознайомтеся з нормами закону України «Про Національну поліцію», зробіть аналіз наведеної ситуації та дайте оцінку діям патрульних. Визначте алгоритм дій працівників поліції в цій ситуації.

Задача 20. Патрульний поліцейський територіального відділу поліції Іванов, перебуваючи на службі з забезпечення громадської безпеки та порядку в парку ім. Чекмана міста Хмельницького, запідозривши громадянина в скоєнні правопорушення, підійшов до нього, привітався, відрекомендувався і зажадав пред'явити документ, який посвідчує особу. На вимогу поліцейського останній попросив інспектора показати свої документи. Іванов відмовився показувати документи, аргументувавши свою відмову тим, що він у форменому одязі.

Визначте правомірність дій патрульного поліції. Назвіть основні обов'язки поліцейського у разі звернення до нього громадян.

Задача 21. Патрульні Петренко та Сидоренко під час чергування о 02-00 год. помітили біля дороги людину, яка підняла руку і намагалась зупинити службовий автомобіль. Патрульні зупинились, і чоловік попросив їх довести його до дому (приблизно 2 км. від місця зупинки), пояснивши це тим, що почуває себе зле. Патрульні посадили чоловіка до машини і підвезли його. Після того, як він вийшов із машини, патрульні знайшли на задньому сидінні службового автомобіля 100 грн.

Ознайомтеся з нормами законів України «Про Національну поліцію», «Про запобігання корупції» та визначте як мають діяти Петренко та Сидоренко. Назвіть правові наслідки дій патрульних поліцейських.

Задача 22. Патрульні поліції Вітренко, Тарасенко і Кукурудза дізналися, що через декілька днів їх керівник буде святкувати день народження. Працівники патрульної поліції зібрали по 200 гривень, на які придбали йому подарунок.

Ознайомтеся з нормами Закону України «Про запобігання корупції» та визначте, чи передбачена відповідальність за такі дії. Встановіть правові наслідки щодо дій посадових осіб поліції.

Задача 23. Патрульні поліції Капітаненко, Перець і Вінницький дізналися, що через декілька днів їх колега – патрульний Миколайчук буде святкувати день народження. Працівники патрульної поліції зібрали по 1000 гривень і придбали йому подарунок, який він отримав.

Ознайомтеся з нормами Закону України «Про запобігання корупції» та визначте правомірність дій поліцейських.

Питання для самоконтролю

- Розкрийте поняття правового статусу публічного службовця.
- З яких елементів складається правовий статус публічного службовця?
- Проаналізуйте обов'язки публічного службовця.
- Проаналізуйте права публічного службовця.
- Охарактеризуйте обмеження, спрямовані на запобігання та протидію корупції.
- Охарактеризуйте обмеження щодо одержання подарунків.
- Охарактеризуйте обмеження щодо роботи близьких осіб.
- Охарактеризуйте обмеження щодо осіб, які звільнилися з посад або припинили

діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави, органів місцевого самоврядування.

- Які є види юридичної відповідальності публічних службовців?
- Проаналізуйте позитивну та ретроспективну відповідальність публічних службовців.
- У чому полягає зміст адміністративної відповідальності публічних службовців?
- Хто може бути суб'єктом відповідальності за корупційні правопорушення?
- Проаналізуйте зміст заходів щодо запобігання та протидії корупції.
- Дайте аналіз юридичного складу корупційних адміністративних правопорушень.
- Дайте аналіз юридичного складу злочинів у сфері службової діяльності.
- Охарактеризуйте систему заходів дисциплінарної відповідальності.
- Розкрийте порядок проведення службового розслідування.
- Які є особливості звільнення з роботи осіб, які вчинили корупційні правопорушення?
- У чому полягає матеріальна відповідальність публічних службовців?
- Проаналізуйте напрямки вдосконалення правового регулювання відповідальності публічних службовців.

Тема 3. Управління публічною службою

Завдання 1. Охарактеризувати систему управління державною службою.

Завдання 2. Скласти порівняльну таблицю «Правовий статус конкурсних комісій і Комісії з питань вищого корпусу державної влади».

Питання для самоконтролю

- Що таке «управління державною службою»?
- Розкрийте правові засади управління державною службою.
- Яке завдання управління державною службою?
- Проаналізуйте правові засади управління державною службою.
- З чого складається система управління державною службою в Україні?
- Назвіть центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби, здійснює функціональне управління державною службою.
- Які повноваження Кабінету Міністрів України щодо управління державною службою?
- Охарактеризуйте правовий статус Національного агентства України з питань державної служби як центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.
- Назвіть повноваження керівників державної служби.
- Які повноваження конкурсних комісій?
- Розкрийте статус служби управління персоналом.

Тема 4. Вступ на публічну службу

Завдання 1. Охарактеризувати загальні та спеціальні вимоги до публічних службовців.

Завдання 2. Скласти схему «Порядок проведення конкурсу».

Питання для самоконтролю

- Які існують способи заміщення вакантних посад?
- Охарактеризуйте види конкурсних процедур за ступенем допуску кандидатів.
- Розкрийте процедуру проведення конкурсу на заміщення вакантних посад публічної служби за вітчизняним законодавством.
- В яких випадках відбувається призначення на посаду без проведення конкурсу?
- Який порядок проведення випробування при прийнятті на державну службу?
- Дайте характеристику інституту підготовчої служби за зарубіжним законодавством.

Тема 5. Службова кар'єра та порядок проходження публічної служби

Завдання 1. Охарактеризувати порядок оцінювання діяльності державного службовця.

Завдання 2. Скласти схему «Атестація посадових осіб місцевого самоврядування».

Питання для самоконтролю

- Дайте загальну характеристику службовій кар'єрі.
- Проаналізуйте підходи до звань публічних службовців за вітчизняним та зарубіжним законодавством.
- Охарактеризуйте порядок присвоєння звань публічних службовців.
- Які є особливості звань (чинів) службовців спеціалізованої державної служби?
- Як відбувається оцінювання діяльності публічних службовців?
- Проаналізуйте порядок проведення навчання та підвищення кваліфікації публічних службовців.

Тема 6. Припинення публічної служби

Завдання 1. Охарактеризувати підстави припинення публічної служби.

Завдання 2. Охарактеризувати підстави припинення служби в органах місцевого самоврядування.

Питання для самоконтролю

- Проаналізуйте порядок позбавлення (втрати) статусу публічного службовця.
- Який порядок звільнення зі служби за власним бажанням?
- У чому полягає відмінність відставки публічного службовця від звільнення зі служби за власним бажанням?
- Які є підстави для відставки?
- Проаналізуйте напрями вдосконалення правового регулювання порядку припинення публічної служби.
- Дайте характеристику адміністративного судочинства у справах щодо розгляду спорів з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби.
- Який порядок виконання постанов у справах, що виникають з відносин публічної служби?

Тема 7. Загальна характеристика системи заходів запобігання корупції

Завдання 1. Охарактеризувати систему заходів, спрямованих на запобігання та протидію корупції в Україні.

Завдання 2. Проаналізувати порядок проведення антикорупційної експертизи.

Завдання 3. Охарактеризувати обмеження щодо одержання подарунків.

Питання для самоконтролю

- Визначте зміст спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком.
- Які відомості підлягають перевірці?
- Назвіть строки проведення спеціальної перевірки.
- Розкрийте процедуру спеціальної перевірки.
- Охарактеризуйте правове закріплення обмежень та заборон в діяльності осіб, які уповноважені на виконання завдань і функцій держави або місцевого самоврядування.
- Що таке «корупційний ризик на публічній службі»?

- Наведіть класифікацію видів корупційних ризиків.
- Яким чином виявляють та усувають корупційні ризики?
- Дайте визначення поняття «антикорупційна експертиза».
- Розкрийте порядок і методологію проведення антикорупційної експертизи.
- Які проекти підлягають антикорупційній експертизі?
- Назвіть основні етапи проведення антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів.
- Хто здійснює антикорупційну оцінку положень проекту нормативно-правових актів?
- Охарактеризуйте обмеження і заборони як спосіб запобігання корупції.
- Розкрийте законодавче закріплення обмежень і заборон для осіб, уповноважених на виконання функцій держави, як захід запобігання корупції.
- Наведіть класифікацію видів обмежень.
- У чому полягає сутність обмеження при прийнятті на службу?
- Охарактеризуйте правове регулювання проведення спеціальної перевірки щодо осіб, які претендують на зайняття посад, які пов'язані з виконання завдань і функцій держави або місцевого самоврядування.
- Які обмеження діють при виконанні завдань і функцій держави або місцевого самоврядування?
- Назвіть обмеження щодо корпоративних прав для осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.
- Розкрийте зміст заборон після припинення публічної служби.
- Які обмеження щодо одержання подарунків чи неправомірної вигоди?
- Яким суб'єктам обмежено приймати подарунки?
- Охарактеризуйте запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка.
- Поясніть правила поведінки з подарунками і неправомірною вигодою або подарунком.
- Як поводитись з подарунками, отриманими на офіційних зустрічах?
- Розкрийте процедуру оформлення акта приймання-передачі подарунка.
- Яка відповідальність передбачена за порушення обмеження?

Тема 8. Поняття, види та способи врегулювання конфлікту інтересів

Завдання 1. Розмежувати конфлікт інтересів і зловживання повноваженнями.

Завдання 2. Охарактеризувати способи врегулювання конфлікту інтересів.

Питання для самоконтролю

- Визначте зміст понять «потенційний конфлікт інтересів» та «реальний конфлікт інтересів».
- Поясніть сутність запобігання конфлікту інтересів у зв'язку з наявністю в особи підприємств чи корпоративних прав.
- Охарактеризуйте правове регулювання передачі корпоративних прав.
- Назвіть особливості врегулювання конфлікту інтересів, що виник в діяльності окремих осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.
- Проаналізуйте зміст заходів врегулювання конфлікту інтересів в діяльності осіб, які уповноважені на виконання завдань і функцій держави або місцевого самоврядування.
- Розкрийте процедуру врегулювання конфлікту інтересів.
- Які особливості врегулювання конфлікту інтересів виборних осіб?
- Охарактеризуйте контроль за дотриманням правообмежень в діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання передбачаються у формі рефератів-оглядів, презентацій Power Point або есе. Завдання обирається студентом на початку семестру і виконується за ustalеними вимогами.

1.5.1. Основні вимоги до написання рефератів-оглядів

При виконанні індивідуального завдання необхідно взяти до уваги, що реферат (лат. *refereo* – доношу, повідомляю, переказую) – це короткий переказ змісту наукової роботи, книги або вчення, оформлене у вигляді письмової публічної доповіді; доповідь на задану тему, зроблена на основі критичного огляду відповідних джерел інформації (наукових праць, літератури по темі).

Зі свого боку, реферат-огляд складається на основі декількох джерел і зіставляє різні точки зору з досліджуваного питання.

Реферат-огляд, незалежно від теми, містить визначені реквізити: титульна сторінка встановленого зразка, вступ, розділи, висновки, список використаних джерел і додатки (у разі необхідності).

Обов'язково в тексті повинні бути посилання на джерела, що були використані при написанні реферату. Посилання подаються у квадратних дужках з вказівкою номера джерела, за яким воно внесене у список використаних джерел, та сторінки (якщо подається точна цитата або числові дані), наприклад [3, с. 8].

Технічні вимоги: текст має бути набраний шрифтом Times New Roman, 14 кеглем через 1,5 інтервали. Поля: верхнє – 2,0 см, нижнє – 2,0 см, лівє – 3,0 см, правє – 1,0 см. Загальний обсяг реферату-огляду – до 15 сторінок формату А4.

Завдання обирається студентом на початку семестру і виконується за ustalеними вимогами.

1.5.2. Теми рефератів-оглядів

1. Види посад в органах публічної влади.
2. Види публічних службовців.
3. Випробування та встановлення відповідності державного службовця займаній посаді.
4. Елементи правового статусу публічного службовця.
5. Захист права на державну службу.
6. Особливості проходження державної служби в окремих державних органах.
7. Підстави припинення служби в органах місцевого самоврядування.
8. Поняття і види публічної служби.
9. Порядок проведення службового розслідування.
10. Порядок проходження державної служби.
11. Правове регулювання етики поведінки публічного службовця.
12. Правовий статус керівника державної служби в державному органі.
13. Правовий статус Комісії з питань вищого корпусу державної служби в системі правосуддя.
14. Правовий статус Комісії з питань вищого корпусу державної служби.
15. Правовий статус конкурсної комісії.
16. Правовий статус Національного агентства України з питань державної служби.
17. Правовий статус служби управління персоналом державного органу.
18. Правообмеження, пов'язані зі статусом публічного службовця.
19. Призначення на посаду державної служби.
20. Прийняття на службу в органи місцевого самоврядування.
21. Принципи публічної служби.
22. Проведення спеціальної перевірки наявності в осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, корпоративних прав.
23. Проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з

підвищеним корупційним ризиком.

24. Система заходів дисциплінарної відповідальності.
25. Способи заміщення вакантних посад.
26. Стажування державних службовців.
27. Цивільна служба як вид публічної служби.
28. Передумови корупції та її форми в сучасному суспільстві.
29. Причини корупції в Україні та в зарубіжних державах.
30. Наслідки корупції.
31. Проблеми правового регулювання фінансового контролю.
32. Особливості державного захисту осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції.
33. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.
34. Правовий статус Національного агентства з питань запобігання корупції.
35. Правовий статус Вищого антикорупційного суду.
36. Правовий статус Спеціалізованої антикорупційної прокуратури Генеральної прокуратури України.
37. Правовий статус Національного антикорупційного бюро України.
38. Корупція як загроза суспільного розвитку та її зв'язок з організованою злочинністю.
39. Сучасні особливості корупції в Україні.
40. Порівняльно-правова характеристика корупційного та пов'язаного з корупцією правопорушення.
41. Відновлення прав і законних інтересів та відшкодування збитків, шкоди, завданих фізичним та юридичним особам внаслідок вчинення корупційного правопорушення.
42. Проблеми кваліфікації діянь у якості корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень.
43. Дисциплінарна відповідальність у разі порушення норм Закону України «Про запобігання корупції».
44. Актуальні проблеми правозастосовної діяльності у сфері запобігання та протидії корупції.
45. Шляхи вдосконалення державного механізму запобігання та протидії корупції.
46. Формування та реалізація антикорупційної політики.

1.5.3. Основні вимоги до написання есе

Есе повинне містити власні думки та ідеї автора обраної тематики та ставлення автора до вказаних у есе обставин.

Есе повинне містити чіткий виклад суті поставленої проблеми, включати самостійно проведений аналіз цієї проблеми з використанням концепцій і аналітичного інструментарію, розглянутого в рамках дисципліни, висновки, що узагальнюють авторську позицію з поставленої проблеми.

Есе виражає індивідуальні враження й міркування автора з конкретного приводу або предмета й не претендує на вичерпне трактування. Відносно обсягу й функції межує, з одного боку, з науковою статтею й літературним нарисом (з яким есе нерідко плутають), з іншого боку — з філософським трактатом. Есеїстичному стилю властиві образність, рухливість асоціацій, нерідко антитиповість мислення.

Вимоги до оформлення тексту есе: формат А-4, поля: верхнє, нижнє, лівє, правє – 2 см, шрифт Times New Roman № 14, міжрядковий інтервал 1,5.

Обсяг есе – до 5 сторінок.

1.5.4. Теми есе

1. Порівняльна характеристика політичних та адміністративних посад.
2. Удосконалення порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби.
3. Напрямки вдосконалення правового регулювання порядку припинення публічної служби.
4. Удосконалення правового регулювання патронатної служби.

5. Шляхи вдосконалення правового регулювання оцінювання результатів службової діяльності.
6. Удосконалення правового регулювання атестації посадових осіб місцевого самоврядування.
7. Проблеми підвищення рівня професійної компетентності державних службовців.
8. Удосконалення правового регулювання проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком.
9. Удосконалення правового регулювання проведення спеціальної перевірки наявності в осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, корпоративних прав.
10. Удосконалення правового регулювання притягнення публічних службовців до матеріальної відповідальності.
11. Удосконалення правового регулювання притягнення публічних службовців до дисциплінарної відповідальності.
12. Удосконалення правового регулювання притягнення публічних службовців до кримінальної відповідальності.
13. Удосконалення правового регулювання притягнення публічних службовців до адміністративної відповідальності.
14. Засоби правового захисту публічних службовців.
15. Шляхи вдосконалення управління державною службою.
16. Удосконалення правового статусу посадової особи місцевого самоврядування.
17. Порівняльна характеристика правового статусу публічних службовців в Україні та в інших європейських країнах.
18. Удосконалення порядку проведення службового розслідування стосовно осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та осіб, які для цілей Закону України «Про запобігання корупції» прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.
19. Шляхи подолання корупції в Україні з урахуванням європейського досвіду.
20. Удосконалення контролю та перевірки декларацій, поданих суб'єктами декларування.
21. Удосконалення державного захисту осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції.
22. Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції.
23. Недоліки в правовому регулюванні притягнення до адміністративної відповідальності за адміністративні корупційні правопорушення.
24. Шляхи вдосконалення правового регулювання фінансового контролю.
25. Ефективність участі громадськості в заходах щодо запобігання корупції.
26. Удосконалення системи заходів, спрямованих на запобігання та протидію корупції в Україні.
27. Політична корупція в Україні та інших європейських країнах.
28. Ефективне розмежування повноважень суб'єктів запобігання і протидії корупції.
29. Порівняльна характеристика правил етичної поведінки як способу запобігання корупції в Україні та інших європейських країнах.
30. Удосконалення запобігання корупції у діяльності юридичних осіб.

1.5.5. Основні вимоги до підготовки презентацій

Презентація створюється за допомогою Power Point, що входить у пакет Microsoft Office. Презентація є чергуванням слайдів, що розкривають тему презентації. Загальний обсяг роботи – 15–20 слайдів.

1.5.6. Тематика презентацій

1. Принципи публічної служби.
2. Види публічної служби.

3. Порядок проведення конкурсу на зайняття посад державної служби.
4. Припинення державної служби.
5. Особливості проходження служби в органах місцевого самоврядування.
6. Патронатна служба.
7. Система управління державною службою.
8. Права та обов'язки державного службовця.
9. Дисциплінарна відповідальність публічних службовців.
10. Матеріальна відповідальність публічних службовців.
11. Кримінальна відповідальність публічних службовців.
12. Категорії посад державної служби та вимоги до осіб, які претендують на вступ на державну службу.
13. Загальна характеристика службової кар'єри.
14. Закон про права і обов'язки службовців (Франція).
15. Закон про статутні положення стосовно публічної служби держави (Франція).
16. Декрет про особливості деяких службових станів службовців держави та деяких форм остаточного припинення виконання службових обов'язків (Франція).
17. Федеральний закон про статус чиновників (ФРН).
18. Закон про службу державних службовців у адміністративних установах і про винагороду державних службовців та інших працівників адміністративних установ (Закон про службу) (Чехія).
19. Закон про цивільну службу (Польща).
20. Закон про публічну службу (Литва).
21. Закон про державну цивільну службу (Латвія).
22. Закон про публічну службу (Естонія).
23. Кодекс цивільних службовців (Греція).
24. Закон про державного службовця (Болгарія).
25. Закон про публічну службу (Грузія).
26. Закон про зайнятість на публічній службі (Канада).
27. Основні підходи до розуміння сутності феномену корупції, її характерні ознаки та основні складові.
28. Категоріально-правова характеристика корупції та корупційного правопорушення, а також правопорушення, пов'язаного з корупцією.
29. Роль засобів масової інформації у реалізації державної антикорупційної політики.
30. Успішні заходи запобігання та протидії корупції Європейських країн.
31. Антикорупційні стратегії зарубіжних держав, досвід яких може бути запозичений Україною.
32. Стандартні антикорупційні заборони, обмеження і приписи у законодавстві провідних країн світу.
33. Основоположні принципи функціонування антикорупційних систем європейських держав.
34. Особливості антикорупційної стратегії та антикорупційного законодавства США.
35. Закон про хабарництво в публічних організаціях від 1889 року та Закон про запобігання корупції від 1916 року як основа британського кримінального законодавства про корупцію.
36. Директива федерального уряду Німеччини по боротьбі з корупцією в федеральних органах управління.
37. Концептуальні засади діяльності служби «Тракфін» при Міністерстві економіки та фінансів Франції.
38. Процедурні та інституційні антикорупційні заходи уряду Нідерландів.
39. Досвід запобігання та протидії корупції Фінляндії як держави з найвищим антикорупційним рейтингом.
40. Законодавство Японії у сфері протидії корупції.
41. Правовий статус Національного агентства з питань запобігання корупції.
42. Правовий статус Вищого антикорупційного суду.

43. Правовий статус Спеціалізованої антикорупційної прокуратури Генеральної прокуратури України.
44. Правовий статус Національного антикорупційного бюро України.
45. Поняття і види корупції.
46. Фактори сприяння існуванню та поширенню корупції в Україні.
47. Адміністративно-правові засади участі громадськості у заходах щодо запобігання та протидії корупції.
48. Суб'єкти відповідальності за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення.
49. Поняття та класифікація заходів запобігання корупції.
50. Характеристика заходів запобігання корупції в Україні.
51. Фінансовий контроль як захід запобігання та протидії корупції.
52. Спеціальна перевірка як захід запобігання корупції.
53. Запобігання корупції у діяльності юридичних осіб.
54. Система обмежень та заборон як важливий чинник запобігання та протидії корупції в Україні.
55. Правила етичної поведінки осіб, уповноважених на виконання функцій держави та органів місцевого самоврядування.
56. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.
57. Адміністративна відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією.
58. Порядок провадження у справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного екзамену.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Види дисциплінарних стягнень та загальні умови їх застосування.
2. Види публічної служби.
3. Види юридичної відповідальності публічних службовців.
4. Вимоги щодо вступу на державну службу.
5. Випадки призначення на посаду без проведення конкурсу.
6. Випробування.
7. Відповідальність посадової особи місцевого самоврядування.
8. Дисциплінарна відповідальність публічних службовців.
9. Загальна характеристика службової кар'єри.
10. Засоби правового захисту публічних службовців.
11. Зміна істотних умов державної служби.
12. Категорії посад державної служби.
13. Керівник державної служби в державному органі.
14. Кримінальна відповідальність публічних службовців.
15. Матеріальна відповідальність публічних службовців.
16. Обмеження щодо призначення на посаду.
17. Обов'язки публічного службовця.
18. Особливості адміністративної відповідальності публічних службовців.
19. Оцінювання результатів службової діяльності.
20. Патронатна служба.
21. Підвищення рівня професійної компетентності державних службовців.
22. Підстави припинення державної служби.
23. Поняття публічного службовця.
24. Поняття публічної служби.
25. Порядок притягнення державних службовців до адміністративної відповідальності.
26. Порядок притягнення державних службовців до дисциплінарної відповідальності.
27. Порядок проведення конкурсу.

28. Права публічного службовця.
29. Правове регулювання етики поведінки публічного службовця.
30. Правовий статус Комісії з питань вищого корпусу державної служби.
31. Правовий статус Національного агентства України з питань державної служби.
32. Принцип верховенства права як принцип публічної влади.
33. Принцип добросовісності як принцип публічної служби.
34. Принцип ефективності як принцип публічної служби.
35. Принцип забезпечення рівного доступу до державної служби.
36. Принцип законності.
37. Принцип політичної неупередженості як принцип публічної служби.
38. Принцип професіоналізму як принцип публічної служби.
39. Принцип стабільності.
40. Принципи публічної служби.
41. Процедура проведення конкурсу на заміщення вакантних посад публічної служби.
42. Ранги державних службовців.
43. Служба управління персоналом державного органу.
44. Способи заміщення вакантних посад.
45. Цивільно-правова відповідальність публічних службовців.
46. Юридичний склад злочинів у сфері службової діяльності.
47. Юридичний склад корупційних адміністративних правопорушень.
48. Антикорупційна програма юридичної особи.
49. Види адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією.
50. Види корупції.
51. Вимоги до поведінки осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, а також посадових осіб юридичних осіб публічного права.
52. Виявлення та усунення корупційних ризиків.
53. Державний захист осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції.
54. Електронне декларування особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.
55. Заборони після припинення публічної служби.
56. Запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поводження з ними.
57. Запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка.
58. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.
59. Заходи впливу у разі порушення процедури декларування.
60. Заходи врегулювання конфлікту інтересів в діяльності осіб, які уповноважені на виконання завдань і функцій держави або місцевого самоврядування.
61. Контроль та перевірка декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.
62. Корупційні ризики на публічній службі та їх види.
63. Моніторинг способу життя суб'єктів декларування.
64. Наслідки корупції.
65. Обмеження спільної роботи близьких осіб.
66. Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища.
67. Обмеження щодо корпоративних прав для осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.
68. Обмеження щодо одержання подарунків чи неправомірної вигоди.
69. Обмеження щодо одержання подарунків.
70. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності.
71. Обмеження, які діють при виконанні завдань і функцій держави або місцевого самоврядування.
72. Особливості врегулювання конфлікту інтересів, що виник в діяльності окремих осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.
73. Особливості правового статусу Національного антикорупційного бюро.
74. Позитивний досвід нормативно-правового забезпечення запобігання і протидії

корупції у зарубіжних країнах.

75. Поняття професійної етики публічного службовця.

76. Поняття та завдання фінансового контролю щодо запобігання і протидії корупції в діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

77. Правовий статус Національного агентства з питань запобігання корупції.

78. Правовий статус особи, відповідальної за реалізацію антикорупційної програми (Уповноваженого).

79. Принципи діяльності Національного антикорупційного бюро.

80. Причини виникнення корупції.

81. Система заходів, спрямованих на запобігання та протидію корупції в Україні.

82. Спеціальна перевірка стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком.

83. Сутність поняття «корупція».

84. Шляхи подолання корупції.

1.6.2. Приклад екзаменаційного білету

1. Принцип добросовісності як принцип публічної служби.
2. Способи заміщення вакантних посад.
3. Сутність поняття «корупція».

2. Схема нарахування балів

2.1. Нархування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

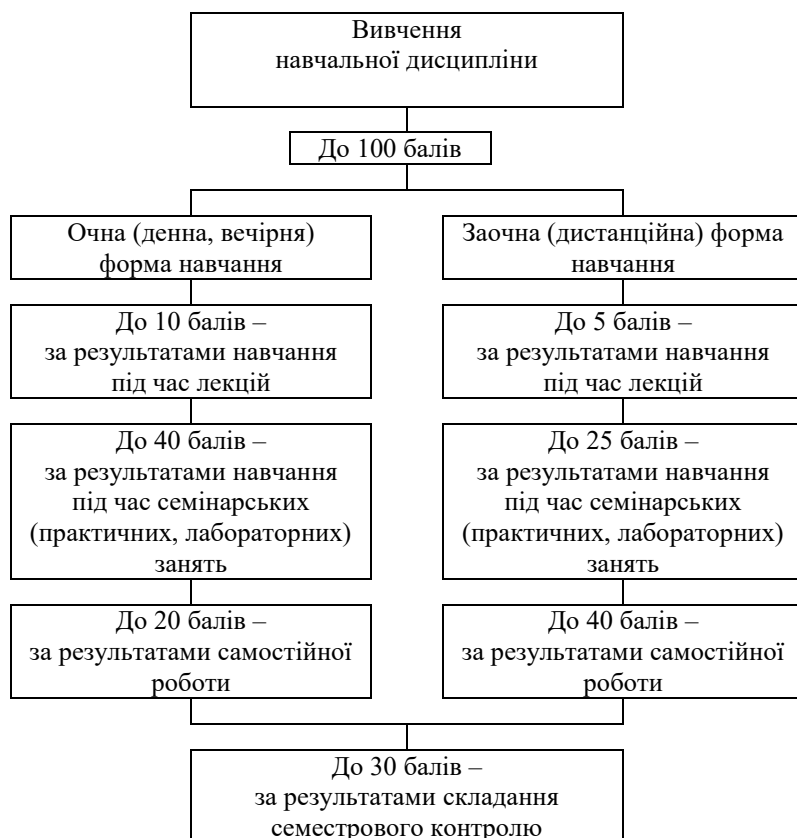

Рис. 2.1. Схема нарахування балів студентам за результатами навчання

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені

Леоніда Юзькова.

З навчальної дисципліни «Організаційно-правові засади публічної служби» передбачено проведення 4 лекційних занять за заочною формою навчання. Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій			
			1	2	3	4
1.	Заочна	4	1,25	2,50	3,75	5,00

2.3. З навчальної дисципліни «Організаційно-правові засади публічної служби» передбачено проведення 3 семінарських занять за заочною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,25, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п. 4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в таблиці:

№ з/п	8 тем	Номер теми								Усього балів
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	28
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	12								12
	Усього балів									40

3. Рекомендовані джерела

Тема 1

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р., ратифікована Законом України від 17.07.1997 р. № 475/97-В. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
3. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23.02.2006 р. № 3477-IV. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.
4. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
5. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
6. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. *Верховна Рада України.*

- Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
8. Про очищення влади : Закон України від 16.09.2014 р. № 1682-VII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-18>.
 9. Про внесення змін до деяких законів України щодо перезавантаження влади : Закон України від 19.09.2019 р. № 117-IX. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/117-20>.
 10. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
 11. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
 12. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07.06.2001 р. № 2493-III. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>.
 13. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 р. № 794-VII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
 14. Питання присвоєння рангів державних службовців та співвідношення між рангами державних службовців і рангами посадових осіб місцевого самоврядування, військовими званнями, дипломатичними рангами та іншими спеціальними званнями : Постанова Кабінету Міністрів України від 20.04.2016 р. № 306. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/306-2016-п>.
 15. Про функціонування Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 10.06.2016 р. № 3. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0959-16>.
 16. Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 р. № 246. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/246-2016-п>.
 17. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : наказ Національного агентства України з питань державної служби від 05.08.2016 р. № 158. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16>.
 18. Про затвердження Порядку стажування державних службовців : Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 03.03.2016. р. № 48. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0439-16>.
 19. Про затвердження Типових вимог до осіб, які претендують на зайняття посад державної служби категорії «А» : Постанова Кабінету Міністрів України від 22.07.2016 р. № 448. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448-2016-п>.
 20. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні : Указ Президента України від 22.07.1998 р. № 810/98. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/810/98>.
 21. Битяк Ю. П., Матюхіна Н. П., Федчишин С. А. Публічна служба : посіб. для підгот. до іспиту / за заг. ред. Н. П. Матюхіної. Харків : Право, 2018. 260 с.
 22. Державна служба в Україні: теоретико-правова характеристика у контексті реформування законодавства : монографія / С. В. Ківалов, Л. Р. Біла-Тіунова, О. В. Бачеріков та ін.; за заг. ред. С. В. Ківалова, Л. Р. Білої-Тіунової. Одеса : Фенікс, 2013. 438 с.
 23. Кірмач А. В. Проходження державної служби: європейський досвід правового регулювання : монографія / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2011. 192 с.
 24. Кравченко О. О. Управління державною службою в Україні: на шляху до вдосконалення : монографія / за заг. ред. Н. П. Матюхіної. Симферополь : Крим. письменник, 2010. 212 с.
 25. Марченко О. О. Деякі аспекти законодавчої дефініції поняття «публічна служба» має

- бути уточнено. *Карпат. правн. часопис*. 2013. № 3. С. 59–63.
26. Матюхіна Н. П. Державна служба України на шляху реформування: проблеми кадрового забезпечення. *Форум права*. 2014. № 3. С. 213–218. URL: nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index_2014_3_36.pdf
 27. Матюхіна Н. П. Формування та розвиток вищого корпусу державної служби як один із пріоритетів державної політики у сфері державної служби. *Особистість. Суспільство. Право*. Харків : Точка, 2012. С. 234–239.
 28. Падалко Г. В. Теорія служби в органах місцевого самоврядування в Україні: муніципально-правове дослідження : монографія. Харків : Право, 2012. 288 с.
 29. Федчишин С. А. Питання участі державних службовців у політичній діяльності в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юрид. науки»*. 2015. Вип. 2. Т.2. С. 206–209.
 30. Янюк Н. Актуальні проблеми формування публічної служби в Україні. *Вісник Львівського університету. Серія «Юрид.»*. 2010. Вип. 51. С. 162–167.
 31. Ківалов С.В. Принципи державної служби у новому Законі «Про державну службу». *Актуальні проблеми держави і права*. 2012. Вип. 68. С. 7-16. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2012_68_4.
 32. Ківалов С. В., Біла-Тіунова Л. Р. Публічна служба в Україні : підручник. О. : Фенікс, 2009. 688 с.
 33. Курочка Л. Принципи державної служби в Україні: сучасні підходи. *Вісник Національної академії державного управління*. 2012. № 3. С. 66-72.
 34. Мустафасва У. Реформування державної служби України : аналіз кадрової складової. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2014. Вип. 1(20). С. 234-243.
 35. Наливайко Л. Р., Орешкова А. Ф. Принцип політичної неупередженості в системі державної служби. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. № 3(1). С. 41–44.
 36. Рацюк О.О. Державна служба і політика в сучасній Україні : історія пошуку адекватної моделі взаємодії та розмежування. *Грані*. 2014. № 2 (106). С. 154–162.
 37. Свірін М. Принципи обмеження політичної активності державних службовців у офіційному політичному дискурсі сучасної української держави. *Актуальні проблеми державного управління*. 2014. Вип. 3. С. 152-156. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdyo_2014_3_36.

Тема 2

1. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
2. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
3. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07.06.2001 р. № 2493-III. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>.
4. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
6. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
7. Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України : Закон України від 24.03.1994 р. № 551-XIV. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/551-14>.
8. Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України : Закон України від 22.02.2006 р. № 3460-IV. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-15>

9. Антикоруptionні обмеження щодо осіб, які припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування : Роз'яснення Міністерства юстиції України від 25.01.2012 р. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/n0001323-12>.
10. Про затвердження Порядку здійснення дисциплінарного провадження : Постанова Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 р. № 1039. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1039-2019-p#n8>
11. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 05.08.2016 р. № 158. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16>.
12. Про затвердження Порядку передачі дарунків, одержаних як подарунки державі, АРК, територіальній громаді, державним або комунальним установам чи організаціям : Постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2011 р. № 1195. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1195-2011-p>
13. Про затвердження Порядку проведення службового розслідування стосовно осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та осіб, які для цілей Закону України «Про запобігання корупції» прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування : Постанова Кабінету Міністрів України від 13.06.2000 р. № 950. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950-2000-p>
14. Рекомендація №R(2000)10 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо кодексів поведінки для публічних службовців. *Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції ля України / за заг. ред. В.П. Тимошука, А.М. Школика. К. : Конус-Ю, 2007. С. 698-712.*
15. Ківалов С.В., Біла-Тіунова Л.Р. Публічна служба в Україні : підручник. Одеса : Фенікс, 2009. 688 с.
16. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України / за заг. ред. В.П. Тимошука, А.М. Школика. К. : Конус-Ю, 2007. 735 с.
17. Черноног Є.С. Державна служба: історія, теорія і практика : навч. посіб. К. : Знання, 2008. 458 с.
18. Школик А.М. Порівняльне адміністративне право : навч. посібник для юридичних факультетів та факультетів міжнародних відносин. Львів : ЗУКЦ, 2007. 208 с.

Тема 3

1. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності : Закон України від 11.09.2003 р. № 1160-IV. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>.
2. Про очищення влади : Закон України від 16.09.2014 р. № 1682-VII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-18>.
3. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07.06.2001 р. № 2493-III. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>
4. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
5. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 р. № 794-VII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>.
6. Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 07.06.2018 р. № 2447-VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19>
7. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>
8. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів : Закон України від

- 10.11.2015 р. № 772-VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/772-19>.
9. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14.10.2014 р. № 1698-VII. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>.
 10. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
 11. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 12.11.2015 р. № 794-VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/794-viii>.
 12. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
 13. Про введення посади заступника Міністра Кабінету Міністрів України – Урядового уповноваженого з питань антикорупційної політики : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.03.2010 р. № 452-р. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/452-2010-p/sp:wide>
 14. Про затвердження Положення про апарат Національного агентства з питань запобігання корупції та положень про самостійні структурні підрозділи апарату Національного агентства з питань запобігання корупції : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 19.05.2016 р. № 1. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0001884-16>.
 15. Деякі питання Громадської ради при Національному агентстві з питань запобігання корупції : Постанова Кабінету Міністрів України від 20.11.2019 р. № 952. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/952-2019-p#n8>.
 16. Про Національну раду з питань антикорупційної політики : Указ Президента України від 14.10.2014 р. № 808/2014. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/808/2014>.
 17. Регламент Національного агентства з питань запобігання корупції : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 12.04.2016 р. № 1. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr001884-16>
 18. Питання управління державною службою в Україні : Указ Президента України від 18.07.2011 р. № 769/2011. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/769/2011>
 19. Про затвердження Положення про Комісію з питань вищого корпусу державної служби : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 р. № 243. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/243-2016-p#n9>
 20. Про затвердження Типового положення про службу управління персоналом державного органу : Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 03.03.2016 р. № 47. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0438-16#n13>
 21. Про затвердження Положення про Національне агентство України з питань державної служби : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 р. № 500. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/500-2014-p>
 22. Агентаєва В.В. Особливості правового статусу державних службовців у Федеративній Республіці Німеччини. *Вісник Запорізького національного університету. Серія «Юридичні науки».* 2012. № 3. С.155-160.
 23. Бережний В.О. Реформування державної служби Франції. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/ebook/apdu/2011-2/doc/5/06.pdf>
 24. Гейвах П. Порівняльний аналіз організації державної служби Німеччини, Австрії та України. *Державне управління та місцеве самоврядування.* 2012. № 1. С. 163-172.
 25. Державна служба : підручник : у 2 т. / редкол. : Ю.В. Ковбасюк (голова), О.Ю. Оболенський (заст. голови), С.М. Серьогін (заст. голови) та ін. К.; Одеса: НАДУ, 2012. Т.1. 372 с.

26. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право / за заг. ред. В.Б. Авер'янова. К. : Юстініан, 2007. 288 с.
27. Кагановська Т.Є. Конкурсний відбір як основа кадрового забезпечення органів державного управління: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Форум права*. 2011. № 3. С. 322-330. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2011_3_56.
28. Квітка С.А. Government relations та державне управління в Україні: новітні форми взаємодії влади та бізнесу. *Аспекти публічного управління*. 2017. Т. 5. № 11. С. 94–103.
29. Кізілов Ю.Ю. Зарубіжний досвід проходження державної служби та можливості його використання в Україні в умовах адміністративної реформи. *Аспекти публічного управління*. 2016. № 6-7. С. 57-65.
30. Колісніченко Н.М. Державна служба в Європейському Союзі. Європеїзація та розвиток державної служби в Україні. К. : Міленіум, 2009. 248 с.
31. Кравченко О.О. Управління державною службою в Україні: на шляху до вдосконалення : монографія ; за заг. ред. Н. П. Матюхіної. Симферополь : Крим. письменник, 2010. 212 с.
32. Науково-практичний коментар до Закону України «Про державну службу» / Ред. кол.: К.О. Ващенко, І.Б. Коліушко, В.П. Тимошук, В.А. Дерезь (відп. ред.). К. : ФОП Москаленко О.М., 2017. 796 с.
33. Олуйко В.М. Організація державної служби (аналіз світового досвіду). URL: <http://www.univer.km.ua/visnyk/1620.pdf>.
34. Прокопенко Л., Шабатіна І. Комунітарна служба ЄС. *Актуал. проблеми європ. та євроатлант. інтеграції України* : мат-ли 6-ї регіон. наук.-практ. конф. 14 травня 2009 р., м. Дніпропетровськ. Д. : ДРІДУ НАДУ, 2009. С.207-209.
35. Прокопенко Л.Л. Класифікація посад державних службовців у Литовській Республіці. *Теорія та практика державної служби* : мат-ли ІХ Міжнар. наук.-практ. конф., Дніпропетровськ, 11 листопада 2016 р. URL: http://dridu.dp.ua/konf/konf_dridu.htm.
36. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України / за заг. ред. В.П. Тимошука, А.М. Школика К. : Конус-Ю, 2010. 735 с.
37. Публічне управління: термінол. слов. / уклад.: В.С. Куйбіда, М.М. Білинська, О.М. Петроє та ін.; за заг. ред. В.С. Куйбіди, М.М. Білинської, О.М. Петроє. К. : НАДУ, 2018. 224 с.
38. Реформування системи професійного навчання державних службовців в Україні: проблеми і перспективи: монографія / за заг. та наук. ред. С.М. Серьогіна. Д.: ДРІДУ НАДУ, 2012. 274 с.
39. Система державного управління Республіки Франція: досвід для України / автор-укладач Л.А. Пустовойт ; за заг. ред. Ю.В. Ковбасюка. К. : НАДУ, 2010. 56 с.
40. Система державного управління Федеративної Республіки Німеччина: досвід для України / авт.-упоряд.: Ю.В. Ковбасюк, С.В. Загороднюк, П.І. Крайнік; за заг. ред. Ю.В. Ковбасюка. К. : НАДУ, 2010. 76 с.

Тема 4

1. Про очищення влади : Закон України від 16.09.2014 р. № 1682-VII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-18#n14>.
2. Про внесення змін до деяких законів України щодо перезавантаження влади : Закон України від 19.09.2019 р. № 117-IX. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/117-20>.
3. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07.06.2001 р. № 2493-III. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>.
4. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
5. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#n304>.
6. Про дипломатичну службу : Закон України від 07.06.2018 р. № 2449-VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19#n373>.

7. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06.09.2012 р. № 5207-VI. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>.
8. Про затвердження Порядку ведення та зберігання особових справ державних службовців : Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 22.03.2016 р. № 64. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0567-16#n13>.
9. Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 р. № 246. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/246-2016-п#n10>.
10. Про затвердження Порядку проведення конкурсу на заміщення вакантних посад державних службовців : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.02.2002 р. № 169. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/169-2002-п>.
11. Питання присвоєння рангів державних службовців та співвідношення між рангами державних службовців і рангами посадових осіб місцевого самоврядування, військовими званнями, дипломатичними рангами та іншими спеціальними званнями : Постанова Кабінету Міністрів України від 20.04.2016 р. № 306. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/306-2016-п>.
12. Про затвердження Порядку стажування державних службовців : Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 03.03.2016 р. № 48. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0439-16>.
13. Про затвердження Типових вимог до осіб, які претендують на зайняття посад державної служби категорії «А» : Постанова Кабінету Міністрів України від 22.07.2016 р. № 448. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448-2016-п#n9>.
14. Про затвердження Порядку проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком, і внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 р. № 171. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/171-2015-п>.
15. Про затвердження Порядку проведення спеціальної перевірки наявності в осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, корпоративних прав : Наказ Міністерства юстиції України від 23.03.2012 р. № 448/5. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0449-12>.
16. Про затвердження Загального порядку проведення іспиту кандидатів на заміщення вакантних посад державних службовців : Наказ Головного управління державної служби України від 08.07.2011 р. № 164. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0930-11>.
17. Про віднесення посад органів місцевого самоврядування до відповідних категорій посад : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2001 р. № 1441. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1441-2001-п>.
18. Про функціонування Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 10.06.2016 р. № 3. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0959-16>.
19. Деякі питання, пов'язані з підготовкою і внесенням подань щодо осіб, призначення на посаду та звільнення з посади яких здійснюється Верховною Радою України, Президентом України або Кабінетом Міністрів України чи погоджується з Кабінетом Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 11.04.2012 р. № 298. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/298-2012-п>.

20. К.О. Ващенко, І.Б. Коліушко, В.П. Тимошук, В.А. Дерещ (відп. ред.). К. : ФОП Москаленко О.М., 2017. 796 с.
21. Падалко Г. В. Теорія служби в органах місцевого самоврядування в Україні: муніципально-правове дослідження : монографія. Харків : Право, 2012. 288 с.

Тема 5

1. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19/>
2. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
3. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
4. Про дипломатичну службу : Закон України від 07.06.2018 р. № 2449-VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19#n373>
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
6. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 р. № 794-VII. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
7. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17.03.2011 р. № 3166-VI. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17?find=1&text=%EF%E0%F2%F0%EE%ED%E0%F2#w11>
8. Про затвердження Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.02.2019 р. № 106. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2019-п>
9. Питання присвоєння рангів державних службовців та співвідношення між рангами державних службовців і рангами посадових осіб місцевого самоврядування, військовими званнями, дипломатичними рангами та іншими спеціальними званнями : Постанова Кабінету Міністрів України від 20.04.2016 р. № 306. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/306-2016-п#n18>
10. Про затвердження Типового порядку проведення публічного звіту керівника органу виконавчої влади : Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 20.12.2016 р. № 277. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0028-17#n13>
11. Про затвердження Порядку обчислення стажу державної служби : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 р. № 229. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/229-2016-п#n11>
12. Про затвердження Типових правил внутрішнього службового розпорядку : Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 03.03.2016 р. № 50. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0457-16#n12>
13. Питання Національної академії державного управління при Президентові України : Указ Президента України від 21.09.2001 р. № 850/2001. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/850/2001>
14. Про спеціальні звання посадових осіб органів доходів і зборів : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.10.2013 р. № 839. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/839-2013-п>
15. Про затвердження Порядку присвоєння спеціальних звань поліції та позбавлення спеціальних звань : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 12.03.2016 р. № 177. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0498-16>

16. Про спеціальні звання, формений одяг та знаки розрізнення в органах внутрішніх справ України : Постанова Верховної Ради України від 22.04.1993 р. № 3135-ХІІ. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3135-12>
17. Про порядок присвоєння вищих військових звань, вищих спеціальних звань і класних чинів : Указ Президент України від 17.08.2009 р. № 616/2009. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616/2009>
18. Про встановлення співвідношення між класними чинами працівників прокуратури України і військовими званнями та спеціальними званнями працівників органів внутрішніх справ України : Постанова Президії Верховної Ради України від 29.06.1992 р. № 2517-ХІІ. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2517-12>
19. Про затвердження Дисциплінарного статуту прокуратури України : Постанова Верховної Ради України від 06.11.1991 р. № 1796-ХІІ. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1796-12/>
20. Про затвердження Порядку проведення щорічної оцінки виконання державними службовцями покладених на них обов'язків і завдань у Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України : Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 30.09.2011 р. № 69. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va069731-11>
21. Про затвердження Типового порядку проведення оцінювання результатів службової діяльності державних службовців : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.08.2017 р. № 640. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/640-2017-п>
22. Про затвердження Інструкції про службові відрядження в межах України та за кордон : Наказ Міністерства фінансів України від 13.03.1998 р. № 59. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0218-98/para79>
23. Про Перелік дипломатичних посад, приписаних до дипломатичних рангів : Указ Президента України 21.12.2018 р. № 434/2018. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/434/2018#n7>
24. Про підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації державних службовців за рахунок міжнародної технічної допомоги : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.04.1996 р. № 252-р. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/252-96-p?lang=ru>
25. Про затвердження Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.02.2019 р. № 106. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2019-п>
26. Про регіональний центр підвищення кваліфікації : Постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2004 р. № 1681. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1681-2004-п>
27. У справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 23 Закону України «Про державну службу», статті 18 Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування», статті 42 Закону України «Про дипломатичну службу» (справа про граничний вік перебування на державній службі та на службі в органах місцевого самоврядування) : Рішення Конституційного Суду України від 16.10.2007 р. № 8-рп/2007. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v008p710-07>
28. Про затвердження Типового положення про проведення атестації посадових осіб місцевого самоврядування : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2001 р. № 1440. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2001-п>
29. Про затвердження Положення про проходження служби рядовим і начальницьким

- складом органів внутрішніх справ : Постанова Кабінету Міністрів Української РСР від 29.07.1991 р. № 114. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/114-91-п>
30. Деякі питання професійного навчання державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : Постанова Кабінету Міністрів України від 13.01.2016 р. № 19. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/19-2016-п>
 31. Про систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців : Указ Президента України від 30.05.1995 р. № 398/95. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/398/95>
 32. Комплексно-наскрізна технологія оцінювання персоналу публічної служби : наук. розробка / В. М. Мартиненко та ін.; НАДУ, Упр. орг. фундам. та приклад. дослідж., Харків. регіон. ін-т держ. упр. К. : НАДУ, 2012. 48 с.
 33. Корчагіна Л. М. Дискретний та безперервний підходи щодо професійної підготовки державних службовців. *Університетські наук. зап. : часоп. ХУУП.* 2009. № 3. С. 296–300.
 34. Крутій О. Сучасні технології підготовки кадрів у публічному управлінні. *Актуальні проблеми державного управління: збірник наукових праць.* 2011. Випуск 4. С. 83–87.
 35. Механізми забезпечення ефективності підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : навч. посіб. / НАДУ, Упр. орг. фундам. та приклад. дослідж., Ін-т підвищ. кваліфікації керів. кадрів ; уклад.: О. Д. Брайченко, М. С. Орлів, Б. О. Костенко та ін. ; за заг. ред. В. А. Гошовської. К. : НАДУ, 2012. 48 с.
 36. Крушельницька Т. П., Ралдугін Є. О., Пригородова С. А., Лазар Я. І. Моніторинговий інструментарій системи професійного навчання державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування : навч. матер. для самост. підготов. / НАДУ, Упр. орг. фундам. та приклад. дослідж., Ін-т пробл. держ. упр. та місц. самоврядування. К. : НАДУ, 2012. 60 с.
 37. Науково-практичний коментар до Закону України «Про державну службу» / ред. кол.: К.О. Ващенко, І.Б. Коліушко, В.П. Тимошук, В.А. Дерещ (відп. ред.). К. : ФОП Москаленко О.М., 2017. 796 с.
 38. Падалко Г.В. Теорія служби в органах місцевого самоврядування в Україні: муніципально-правове дослідження : монографія. Харків : Право, 2012. 288 с.
 39. Шпекторенко І.В. Професійна мобільність державного службовця : монографія. Донецьк : Моноліт, 2009. 202 с.
 40. Яшина Ю. Механізми управління професійним розвитком державних службовців. *Актуальні пробл. держ. упр.* : зб. наук. пр. ОРІДУ НАДУ. 2010. Вип. 2 (41). С. 102–107.

Тема 6

1. Про порядок надання медичного висновку у зв'язку з неможливістю виконання державним службовцем службових обов'язків за станом здоров'я : Наказ Національного агентства України з питань державної служби, Міністерства охорони здоров'я України від 13.04.2016 р. № 80/352. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0661-16#n22>
2. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07.06.2001 р. № 2493-III. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>.
3. Єдиний державний реєстр осіб, щодо яких застосовано положення Закону України «Про очищення влади». *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <http://lustration.minjust.gov.ua/register>
4. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
5. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#n304>.
6. Про очищення влади : Закон України від 16.09.2014 р. № 1682-VII. *Верховна Рада*

- України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-18#n14>.
7. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
 8. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-Х. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
 9. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
 10. Про проведення щорічного профілактичного медичного огляду державних службовців : Наказ Міністерства охорони здоров'я України, Головного управління державної служби України, Державного управління справами від 18.02.2003 р. № 75/24/1. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0184-03>
 11. Про затвердження Переліку психічних захворювань (розладів), які можуть завдати шкоди охороні державної таємниці і за наявності яких допуск до державної таємниці громадянину не надається : Наказ Міністерства охорони здоров'я України, Служби безпеки України від 13.05.2002 р. № 174/136. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0458-02>
 12. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
 13. Щодо припинення державної служби окремих державних службовців, які перебувають поза штатом державного органу після завершення визначеного граничного строку : Роз'яснення Національного агентства України з питань державної служби від 31.03.2020 р. № 90-п/з. URL: <https://nads.gov.ua/npas/shchodo-pripinennya-derzhavnoyi-sluzhbi-okremih-derzhavnih-sluzhbovciv-yaki-perebuvaють-pozha-shtatom-derzhavnogo-organupislya-zavershennya-viznachenogo-granichnogo-stroku>
 14. Науково-практичний коментар до Закону України «Про державну службу» / Ред. кол.: К.О. Ващенко, І.Б. Коліушко, В.П. Тимошук, В.А. Дерезь (відп. ред.). К. : ФОП Москаленко О.М., 2017. 796 с.
 15. Падалко Г.В. Теорія служби в органах місцевого самоврядування в Україні: муніципально-правове дослідження : монографія. Харків : Право, 2012. 288 с.
 16. Методичні рекомендації «Підстави припинення державної служби, пов'язані з громадянством та еміграцією». URL: http://just.cg.gov.ua/web_docs/2950/2018/06/docs/Підстави%20припинення%20державної%20служби,%20пов'язані%20з%20громадянством%20та%20еміграцією.pdf

Тема 7

1. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
2. Деякі питання проведення антикорупційної експертизи : Наказ Міністерства юстиції України від 18.03.2015 р. № 383/5. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0303-15>
3. Корупційні ризики в діяльності державних службовців : Роз'яснення Міністерства юстиції України від 12.04.2011 р. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0026323-11>
4. Одержання подарунків особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування : Роз'яснення Міністерства юстиції України від 28.07.2011 р. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0053323-11>
5. Про затвердження Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 02.12.2016 р. № 126. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1718-16>
6. Про затвердження Переліку посад з високим та підвищеним рівнем корупційних ризиків : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від

- 17.06.2016 р. № 2. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0987-16>
7. Про затвердження Порядку передачі дарунків, одержаних як подарунки державі, Автономній Республіці Крим, територіальній громаді, державним або комунальним установам чи організаціям : Постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2011 р. № 1195. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1195-2011-п>.
 8. Про затвердження Порядку підготовки, подання антикорупційних програм на погодження до Національного агентства з питань запобігання корупції та здійснення їх погодження : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 08.12.2017 р. № 1379. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0087-18/paran13#n13>
 9. Про затвердження Порядку проведення перевірок організації роботи із запобігання і виявлення корупції : Наказ Національного агентства з питань запобігання корупції від 27.05.2020 р. № 223/20. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1230-16>.
 10. Про затвердження Порядку проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком, і внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 р. № 171. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/171-2015-п>
 11. Про проведення оцінки корупційних ризиків у діяльності Державної фіскальної служби України : Наказ Державної фіскальної служби України від 14.02.2018 р. № 71. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0071872-18>
 12. Про реалізацію Національним агентством з питань запобігання корупції повноважень щодо проведення антикорупційної експертизи : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 28.07.2016 р. № 1. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1184-16>
 13. Про функціонування Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 10.06.2016 р. № 3. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0959-16>
 14. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 53 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 2 частини першої статті 7, пункту 2 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» від 13.03.2012 р. № 6-рп/2012. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-12>
 15. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями Служби безпеки України, Державного комітету нафтової, газової та нафтопереробної промисловості України, Міністерства фінансів України щодо офіційного тлумачення положень пункту 6 статті 12 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», частин четвертої і п'ятої статті 22 Закону України «Про міліцію» та частини шостої статті 22 Закону України «Про пожежну безпеку» (справа про офіційне тлумачення терміна «член сім'ї») від 03.06.1999 р. № 5-рп/99. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-99>
 16. Форма декларації осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0960-16>
 17. Антикорупція в об'єднаних громадах – це DOBRE. URL: <http://ucmc.org.ua/uk/antikoruptsiya-v-otg>.

18. Берднікова К.В. Вдосконалення діючого антикорупційного законодавства та аналіз оновленої системи запобігання і протидії корупції в Україні. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2014. № 1 (99). С. 100-103.
19. Буханевич О. М. Проблеми впровадження електронних адміністративних послуг в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2015. Вип.3. Том 2. С.57-60.
20. Веклич В.О. Правові принципи, адміністративно-правові форми й методи запобігання корупції в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. Вип. № 5. Т. 1. С.190-193.
21. Дем'янчук Ю.В. Адміністративно-правові засоби в теорії та практиці запобігання корупції. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2014. № 4. С.138-141.
22. Дмитрієв Ю. Корупційні ризики у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави. URL: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/8207?issue=209>
23. Литвиненко В.І Адміністративно-правові форми протидії корупції в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія юридичних наук*. 2015. Вип. 3. Т.1. С.152-155.
24. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання корупції» / наук. ред. Хавронюк М.І. К. : Ваіте, 2018. 472 с.
25. Плиска В.В. Поняття та елементи адміністративно-правового механізму забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції. *Публічне право*. 2013. № 4. С.45-48.
26. Сирота В.В. Сумісництво службової діяльності з іншою роботою в контексті нового антикорупційного законодавства. *Наше право / Our law*. 2010. № 3. С.40-43.
27. Шатрава С.О. Мінімізація корупційних ризиків під час прийняття кадрових рішень в діяльності органів Національної поліції. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 4. С. 113-115. URL: http://www.lsej.org.ua/4_2017/31.pdf.
28. Яфонкін А.О. Адміністративно-правові заходи боротьби з корупцією серед державних службовців в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.07. Ірпінь, 2013. 20 с.
29. Яцків І.І. Адміністративно-правові засади протидії корупції в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. К., 2011. 16 с.

Тема 8

1. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
2. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
3. Методичні рекомендації «Запобігання і протидія корупції в державних органах та органах місцевого самоврядування» : Рекомендації Міністерства юстиції України від 16.10.2013 р. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0020323-13#Text>
4. Методичні рекомендації з питань запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та прирівняних до них осіб : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 14.07.2016 р. № 2. URL: <https://nazk.gov.ua/metodychni-rekomendaciyi>.
5. Методичні рекомендації щодо передачі в управління підприємств та/або корпоративних прав з метою запобігання конфлікту інтересів : Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 11.08.2016 р. № 10. URL: https://nazk.gov.ua/sites/default/files/metodychni_rekomendaciyi_korporatyvni_prava_1.pdf.
6. Настанови Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) щодо врегулювання конфлікту інтересів на державній службі. URL: <http://www.guds.gov.ua/document/82561/brief5.pdf; jsessionid=488EFB2778F4B399>.
7. Бобровник С. Компроміс і конфлікт у праві: антрополого-комунікативний підхід до аналізу. К. : «Юридична думка», 2011. 383 с.

8. Бойко А.М. Морально-етичні заходи запобігання і протидії корупції у сфері державної служби. *Форум права*. 2012. № 1. С. 106-111.
9. Врегулювання конфлікту інтересів на державній службі: можливості застосування європейського досвіду в Україні. К. : НІСД, 2013. 57 с.
10. Іоргачова М.І. Корпоративні конфлікти в Україні: основні види та їх значущість. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2011. № 698. С. 51-55.
11. Козіна В. Конфлікт інтересів: особливості врегулювання для старост. *Радник старости*. 2016. № 2. URL: http://old.decentralization.gov.ua/pics/attachments/radnik_starosti_02.pdf
12. Лопушинський І.П. Конфлікт інтересів на державній службі: проблеми законодавчого врегулювання в Україні. *Наукові праці. Державне управління. Політологія*. 2010. Том 130. Випуск 117. С. 26-30.
13. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання корупції» / наук. ред. Хавронюк М.І. К. : Ваіте, 2018. 472 с.
14. Політики і практики запобігання конфлікту інтересів у дев'яти країнах ЄС. Порівняльний огляд. URL: <http://www.oecd.org/site/sigma/publicationsdocuments/42618438.pdf>.
15. Посібник ОЕСР з питань врегулювання конфлікту інтересів на публічній службі (2003). URL: <http://www.oecd.org/gov/ethics/2957345.pdf>.
16. Рівчаченко С.В. Історія нормативного закріплення «конфлікт інтересів» у антикорупційному законодавстві України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. № 1. С. 46.
17. Сергієнко Т.І. Конфлікти в колективі і роль керівника у їх вирішенні. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2012. № 48. № 48. С. 149-154.
18. Янюк Н. Конфлікт інтересів як причина корупції на публічній службі: правові засоби запобігання і протидії. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2012. Випуск 55. С.139-146.

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua> - Веб-портал Верховної Ради України
2. <http://www.president.gov.ua> - Веб-портал Офісу Президента України
3. <http://www.kmu.gov.ua> - Веб-портал Кабінету Міністрів України
4. <http://mon.gov.ua> - Веб-сайт Міністерства освіти і науки України
5. <http://www.nads.gov.ua> - Веб-сайт Національного агентства України з питань державної служби
6. <https://minjust.gov.ua/> - Веб-портал Міністерства юстиції України
7. <http://nbuv.gov.ua/> - Веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
8. <http://gntb.gov.ua/ua/> - Веб-сайт державної науково-технічної бібліотеки України
9. <http://www.ounb.km.ua/> - Веб-сайт Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки
10. <http://www.adm.km.ua/> - Веб-сайт Хмельницької обласної державної адміністрації
11. <http://km-oblrada.gov.ua/> - Веб-сайт Хмельницької обласної ради
12. <http://www.khmelnysky.com/> - Веб-сайт Хмельницької міської ради
13. <http://www.univer.km.ua/> - Веб-сайт Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова